

بِسْمِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

گسیسبانی

مواد اولیه، ابزار کار، روش بافت

از کتاب رعی

سرشناسه : ربیعی، ارژنگ، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور : گلیم بافی: مواد اولیه، ابزار کار، روش بافت
مشخصات نشر : شیراز: هنر بیستم، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری : ۹۶ ص: مصور: ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۰۰-۹-۹
وضعیت فهرست نویسی : فنیای مختصر
شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۹۰۳۶۴

مرکز پخش: شیراز - خیابان رودکی - پخش کتاب ارمغان هنر
۰۷۱ - ۳۲ ۳۳ ۲۱ ۹۴ - ۳۲ ۳۴ ۹۲ ۲۹ - ۳۲ ۳۳ ۸۰ ۵۵

گلیم بافی

مؤلف : ارژنگ ربیعی
طرح جلد و صفحه آرایی: کانون تبلیغات خط سوم
عکس : ارژنگ ربیعی
ناشر : هنر بیستم
شمارگان : ۲۰۰۰ نسخه
چاپ اول : ۱۳۹۴
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۰۰-۹-۹
ISBN: 978-600-94700-9-9

ارتباط با نویسنده: ARZHANGRABIEE@YAHOO.COM

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۷	پیش‌گفتار
۱۱	دست‌بافت‌ها
۱۱	انواع دستگاه‌های بافت گلیم
۱۳	ویژگی‌های گلیم
۱۳	تاریخچه‌ی گلیم بافی
۱۵	تعریف گلیم
۱۶	شیوه‌های بافت گلیم
۱۷	مواد اولیه و ابزار مورد استفاده در بافت گلیم
۱۷	پشم (نخ پشمی)
۱۷	کیفیت پشم
۱۸	تأثیر گرما (حرارت)، نور آفتاب، مواد (مواد شیمیایی) و رطوبت بر پشم
۱۹	تهیه پشم
۱۹	کُرك
۱۹	سُرت کردن
۲۰	حلاجی کردن
۲۰	شستشوی پشم‌ها
۲۱	ریسیدن پشم
۲۱	تهیه نخ پشمی به صورت سنتی
۲۲	طریقه ریسیدن پشم با دوک
۲۳	دوک یا پره پشم ریزی
۲۵	پنبه (نخ پنبه‌ای)
۲۵	ابریشم (نخ ابریشمی)
۲۶	شماره گذاری نخ‌ها
۲۶	ابزار و وسایل بافت گلیم
۲۶	دار

۳۲	◆ گُوه (یا پیچ)
۳۳	◆ چوب کوچی (چوب نیره)
۳۳	◆ هاف (چوب هاف)
۳۴	◆ سیخ پود کشی
۳۴	◆ کرکیت (دفتین، شانه، دفه)
۳۵	◆ قیچی گلیم بافی
۳۵	◆ متر و قلاب
۳۶	◆ نقشه
۳۷	◆ واگیره
۳۷	◆ رنگریزی پشم
۳۷	◆ رنگریزی گیاهی - سنتی
۴۰	◆ دندان کردن
۴۲	◆ طریقه رنگ کردن پشم به صورت سنتی (رنگریزی گیاهی - سنتی)
۴۵	◆ مواردی که در رنگریزی (گیاهی - سنتی) باید در نظر گرفت
۴۷	◆ بافت گلیم
۴۷	◆ چله کشی
۵۱	◆ کجوبندی
۵۴	◆ شروع بافت
۵۶	◆ پودگذاری
۵۷	□ مراحل بافت
۵۸	□ نحوه در دست گرفتن و ضربه زدن با کرکیت (دفتین)
۵۸	□ بافت نقوش
۶۰	□ انواع سبک نقشه‌ها
۶۰	□ اتمام بافت و بریدن چله‌ها (بریدن گلیم و جدا کردن آن از روی دار)
۶۰	□ نحوه‌ی جدا کردن گلیم از روی دار
۶۲	□ شیرازه
۶۴	□ ریشه‌ها
۶۵	◆ برخی از عیوب گلیم
۶۶	□ عیوبی که امکان دارد در حین بافت به وجود آید
۶۷	◆ بهداشت محیط
۷۳	◆ نحوه تشخیص مرغوبیت گلیم
۷۵	◆ ویژگی‌های یک گلیم خوب
۷۷	◆ عواملی که مستقیم یا غیر مستقیم به گلیم آسیب می‌رسانند
۷۸	◆ مصارف استفاده گلیم
۷۹	◆ نقش مایه‌های گلیم‌های قشقایی

مقدمه:

اتحادیه تعاونی‌های صنایع دستی استان فارس مفتخر است که اولین گام حمایتی خود در معرفی اصولی و هر چه بیشتر هنرهای سنتی و صنایع دستی به گونه‌ای مورد استقبال هنر دوستان و مشتاقان هنر قرار گرفت که کتاب سراجی سنتی تنها پس از مدتی کوتاه به چاپ دوم رسید. لذا اتحادیه تعاونی‌های صنایع دستی استان فارس تصمیم گرفت با توجه به انگیزه وافر و استقبال مشتاقان هنر به معرفی یکی دیگر از هنرهای زیبا، کهن و اصیل استان که نه تنها از جایگاه ویژه‌ای در ایران بلکه از شهرتی جهانی برخوردار است بپردازد.

در این کتاب پژوهشگر هنرهای سنتی و صنایع دستی و مولف کتاب سعی نموده نه تنها با معرفی و ویژگی‌های ابزار و مواد مصرفی، رنگرزی سنتی و روش تولید هنر دوستان را هر چه بیشتر با این هنر زیبا آشنا نماید بلکه با معرفی نقوش و نگاره‌های زیبای گلیم استان فارس که با توجه به ویژگی منحصر بفرد آن‌ها یعنی ذهنی باف بودن و ریشه در تاریخ کهن این مرز و بوم داشتن باور دانشجویان و محققینی باشد که در تلاش برای یافتن ریشه‌های این نقوش زیبا هستند. اتحادیه تعاونی‌های صنایع دستی امیدوار است که کتاب گلیم بافی که با یک تحقیق میدانی و کتابخانه‌ای توسط پژوهشگر هنرهای سنتی و صنایع دستی آقای ارژنگ ربیعی تألیف گردیده مانند کتاب‌های دیگر این مولف بتواند عطش هنر دوستان و مشتاقان هنر را تا حدودی سیراب نماید.

سلمان گورنگی

مدیر عامل اتحادیه تعاونی‌های

صنایع دستی استان فارس

پیش‌گفتار:

بافت زیراندازهایی چون گلیم و گبه و قالی از جمله هنرهای زیبایی هستند که پس از گذشت هزاران سال از پیدایش آنها، هنوز دنیا از این همه درک عمیق، هوش سرشار، زیبایی شناسی، استعداد و توانایی هنرمندان این سرزمین در شگفت و مات و مبهوت است.

هنرمندانی که هرگز نه قلم طراحی به دست گرفتند و نه مکتب نقاشی را گذراندند، اما با این وجود، زیباترین تابلوها و نقوش و تصاویر را با یاری گرفتن از هوش و ذکاوتی که خداوند به آنها داده است و آموختن ترکیب رنگ‌ها از طبیعت زیبا، بر روی پشم‌های در هم تنیده و گره خورده خلق می‌کنند.

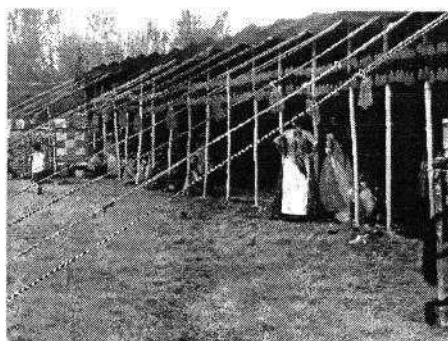
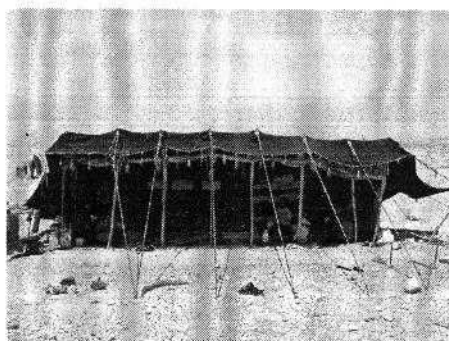
در حقیقت بافت، اوج خلاقیت انسان در استفاده از فکر و اندیشه خدا دادی است.

چه آن زمان که از الیاف گیاهی حصیر را بافت و چه آن زمان که با پشم نمد را، و چه آن زمان که گلیم و گبه و فرش و ده‌ها زیرانداز دیگر را خلق کرد.

انسان با بافت نه تنها نیاز جسمی و اجتماعی (نرمی و گرمی و راحتی) بلکه نیاز درونی و روحی (هنری و زیبا شناختی) خود و دیگران را برآورده نمود.

و در این میان زیباترین و هنرمندانه‌ترین بافت‌ها از آن کسانی است که شاید در بین تمام اقشار بشر ساده‌ترین زندگی و امکانات را داشته و دارند.

انسان‌هایی که سقف‌شان آسمان آبی و تخت‌شان زمین سبز و برخی مواقع هم زمینی خشک و بی آب و علف می‌باشد.

گاه بستری نرم و زیبا و گاه بستری ناهموار و زمخت

انسان‌هایی که زیبایی را از گل‌های اطراف خود آموختند و هنرمندی را از طبیعت، با فصل‌ها کوچ می‌کنند و با سختی‌ها زندگی.

کوچی اجباری اما زیبا با تمام سختی‌هایش

انسان‌هایی که خود سازنده زندگیشان و رفع کننده نیازهایشان هستند، نه دیگران. و آن‌ها کسانی نیستند جز عشایر. عشایری که با تمام مشقت‌ها، سختی‌ها، کم‌بودها و زمختی‌های زندگی، زیباترین و لطیف‌ترین و هنرمندانه‌ترین اثر را از خود به آیندگان عرضه می‌نمایند.

« هنری به نام دست بافت‌ها »

ارژنگ ربیعی
زمستان ۱۳۹۳

www.ketab.ir